

מסיכת האלוהים: הסוד הכפול של מגילת אסתר

מסע אל העומק של חג הפורים – בין
פנים לחוץ, בין הסתרה לגילוי.

מבוסס על תורת הסוד ומחשבת ישראל

הגלות כנשף מסיכות נצחי

• תופעת הגלות היא סוג של נשף מסיכות ארוך. היהודי לובש ופושט צורה, משתנה מתרבות לתרבות ומלאום ללאום.

• האתגר הקיומי הוא לנוע על הקו הדק שבין 'התערות' (Integration) לבין 'היטמעות' (Assimilation). המתח המרכזי מתקיים בין היהודי הפרגמטי שעוטה חזות של שפת המקום, לבין הגחלת הפנימית שלא יכרע ולא ישתחוה."

"האתגר הגדול... לוודא כי התערות זאת איננה אלא מן השפה ולחוץ, וכי בתוכם פנימה עודם שומרים על גחלת זהותם."

שני העולמות של הזהות היהודית בגלות

כתב האישום: מדוע נגזרה עליה? השאלה הנוקבת של תלמידי רשב"י

השאלה: מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור עליה?

התשובה הראשונית: מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע [אחשוורוש].

הקושי התיאולוגי: האם אכילת מאכלות אסורים או השתתפות במשתה באמת מצדיקה גזר דין מוות לכל העם?

לא מדובר רק בבעיה הלכתית של
כשרות, אלא בבעיה זהותית עמוקה:
ככיתוד. זחוקה הזומורוט": "נהנו
מסעודתו". ההנאה מהסעודה סימלה
את אימוץ הממלכה הפרסית כנקודת
המוצא של הזהות העצמית.

היאוש מהגאולה: ההשלמה כי
"ציון" כבר לא תחזור, וההתמכרות
לקרנבל הכוח והעושר של אחשוורוש.

החטא האמיתי: החלפת ציון בשושן

"איבוד קשר העין הזהותי עם אותה נקודת ציון...
המייצגת את שלמות הממלכה והמוחצנות היהודית."

הגניבה הגדולה: אחשוורוש בבגדי כהונה

- "בהראותו את עושר כבוד מלכותו... מלמד שלבש בגדי כהונה."
- אחשוורוש ניסה לנכס את "הכבוד והתפארת" של בית המקדש לטובת הממלכה הפרסית.
- המטרה: לשכנע את היהודים שהדר המקדש עבר דירה לשושן, ושאין טעם לצפות עוד לגאולה.

מידה כנגד מידה: משחק המסיכות האלוהי

הם לא עשו אלא לפנים – אף הקב"ה לא עשה עמהן אלא לפנים

חטא חיצוני: השתחויה
וההנאה היו 'מן השפה
ולחוץ'. בלבם, הם נותרו
יהודים.

עונש חיצוני: גזירת ההשמדה
הייתה רק 'לפנים'.
אלוהים לא התכוון באמת
להשמיד אותם, אלא ליצור
טלטה.

הסוד הלשוני: בין פְּנִים ל-פְּנִים

המילה פְּנִים נושאת כפל משמעות פרדוקסלי:
1. חיצוניות (Face): המסכה, מה שנראה לעין, 'פני פוקר' שמסתירים את הרגש.
2. פנימיות (Essence): גילוי הלב והמהות ('חכמת אדם תאיר פניו').
בפורים, הגבולות מיטשטשים. אנחנו לא יודעים אם הפנים מסתירות או מגלות.

וכי משוא פנים יש בדבר?

שאלת התלמידים: האם אלוהים מעמיד פנים? הרי כתוב 'אשר לא ישא פנים!' התשובה טמונה בדואליות של הגלות.

כשהיהודי חי בדואליות (יהודי בבית, פרסי בחוץ), גם אלוהים פועל בדואליות.

הגזירה היא 'מצגת' - תפאורה מפחידה שנועדה לעורר את הנקודה הפנימית שנרדמה.

אסתר: אומנות ההסתרה

השם המחייב: אסתר מלשון 'הסתר'.

הפרדוקס: הישועה צומחת דווקא מתוך ארמון האויב, מתוך ההיטמעות העמוקה ביותר.

אסתר מוכמנת בתוך המערכת הפוליטית הזרה, ושם בדיוק מתגלה הניצוץ היהודי.

”ואנכי הסתר אסתיר פני”

אסתיר אסתיר פני

המקור בתורה: 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא'.
המהפך הפרשני: בדרך כלל הסתרת פנים היא עונש. במגילה, 'הסתר אסתיר'
הופך ל'אסתר'. ההסתרה עצמה הופכת למקור התקווה. היכולת לפעול מתוך
החושך, בדרכים נסתרות, היא שמביאה את הגאולה.

ונהפוך הוא: כשהגורל מתהפך

טעותו של המן: זיהה את חודש אדר כזמן הסתלקותו של משה (העדר אלוהות).

האמת: זהו גם זמן לידתו של משה (התחדשות).

ה'פור' (הגורל העיוור) נהפך. ההיסטמעות וההסתרה, שנראו כחולשה, הפכו לכלים של עוצמה פוליטית ומסירות נפש.

יום הכיפורים < יום כ-פורים

יום הכיפורים: מסירים את המסיכות הגשמיות כדי להגיע לפנימיות ("לפני ולפנים").

החידוש של פורים: גילוי שכינה דווקא דרך 'הפנים' החיצוניות והעולם הזה.

פורים: משתמשים במסיכות החיצוניות כדי לגלות את האלוהות בתוך החומר.

המלך המסתתר ביין

- המדרש: "כל מקום שנאמר המלך סתם - במלך מלכי המלכים הכתוב מדבר".
- גם כשהמגילה מתארת משתה שכרות, "כטוב לב המלך ביין" - זהו רמז לרצון האלוהי הנסתר.
- אלוהים לובש את מסיכת 'מלך פרס' כדי לגאול את עמו. הוא נמצא בתוך ההיסטוריה החילונית לכאורה.

הביאני אל בית היין

- ביום הפורים אנו עוטים מסיכות כדי לזכור: גם המציאות המנוכרת והמפחידה היא רק תחפושת.

- אנו נכנסים 'אל הקודש פנימה' לא דרך התנזרות, אלא דרך שמחה והתערות, ומגלים שם את 'דגלו עלי אהבה'.

- המסר: גם בתוך ההסתרה של חיינו, המלך נמצא שם איתנו.

תשועתם היית לנצח, ותקוותם בכל דור ודור.